

ЛЕОНІД ГЛІБОВ

5 березня 1827 року народився визначний український поет і найбільший байкар Леонід Глібов, і сьогодні відзначаємо 115 років з цього дня. Лагідна і сумирна, схильна до ідилії і дикого ліризму була натура Глібова; сонно-заглиблений, провінціалний Чернігів, з яким зв'язана більша частина поетового життя, здавався б, сприяв цьому настроєві, але справді життя Глібова було по-своєму трагічним. В його особистій трагедії відбилася загальна трагедія українського народу і його інтелігенції в умовах дикого російського гніту і адміністративного свавілля.

Глібов був українець; скориставшись з урядового лібералізму епохи реформ, він видавав славетний в історії української журналістики «Черниговский листок», в якому, за прикладом «Основы», містив українські матеріали, якому віддавав увесь свій час, сили і трудові кошти, в якому боронив права свого народу на освіту і культуру рідною мовою. Та вже в 1863 році тижневик закрито після двох років існування, а на автора без суду і слідства посилалися нагілки: трус, поліційний догляд, звільнення з посади з наступним тривалим безробіттям. Додаймо до цього заборону взагалі всієї української періодики в Росії від 1863 р. — і ми зрозуміємо трагедію поета, змушеного відмовитись від творчості рідною мовою протягом майже двох десятиліть років. І тільки за 4 роки перед смертю, коли Глібов дістав змогу друкуватися в журналах Галичини — «Зорі» і дитячому «Дзвінку», — починається новий розквіт творчості: хоч поет був хворий і зовсім сліпий, він за ці роки написав удвоє більше, ніж за все попереднє життя.

Такою була доля українського поета в Росії. А був Глібов українським поетом не лише мовою, а й усім духом своєї творчості. Його центральні теми — боротьба за правду і любов до України. Вогненні слова Шевченка на адресу «землячків», що, кидаючи вітчизну, йшли робити кар'єру в Московщину:

Нема на світі України,
Немає другого Дніпра;
А ви претесея на чужину
Шукати доброго добра —

Глібов варіює в іншому стилі і тоні, але з тією ж любов'ю до рідного краю:

Шкода, я рідну Україну
Не проміняю на чужину.

(«Бджола і мухи») —

і показує, що все чесне, сумлінне і працьовите горнеться до своєї батьківщини і працює для її добра і добробуту.

Сюжети байок — здебільшого мандрують з епохи в епоху, від поета до поета. І байки Глібова часто мають паралелі і в Езопа, і в Ляфонтена, і в Крилова тощо. Але Глібов — не перекладає, а творить самостійно, бо кожного разу він надає байці виразного українського кольориту. Тут і прислів'я українські, і звичаї, і гумор, теплий, лагідний, але лукавий і пронозливий, тут і характери українські. Слушно писав акад. С. Єфремов, що «не тільки люди, але й звірина у Глібова мають виразне обличчя, розроблене й видержане до найменшої рисочки в українських тонах... Всі розмови, жарги, приказки — все це ніби живцем схоплено в українській хаті».

І народ наш відповів на цю щирі службу поета йому тим, що сприйняв твори Глібова як свої, органічно їх засвоїв. Одні з них стали народними піснями (наприклад, «Стоїть гора високая»), інші влилися в багатобарвний потік народньої мови афоризмами, крилатими висловками, порівняннями. Поезія Глібова стала народним надбанням, і ім'я поета незабутнє.

Гр. ШЕВЕЛЬОВ.